

5-sinflar uchun "Tarbiya" fani doirasida "Biz o'z xatti-harakatlarimiz uchun javobgarmiz" mavzusida dars rejasi

Dars mavzusi: "Biz o'z xatti-harakatlarimiz uchun javobgarmiz"

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Dars maqsadi:

1. **Mas'uliyat** tushunchasini, uni his etishni va hayotdagi ahamiyatini tushuntirish.
2. **Mas'uliyatsizlik**ning salbiy ta'sirini ta'riflash.
3. **Mas'uliyatning** inson hayotidagi o'rnini, mahalladagi va jamiyatdagi ahamiyatini yoritish.
4. **Yordam berish**ning ahamiyatini, insonlarning bir-biriga yordam berishi orqali jamiyatda o'zgarishlar rivojlanishini tushuntirish.

Kutilayotgan natijalar:

1. O'quvchilar mas'uliyat tushunchasini tushunishadi va hayotda qanday amalga oshirishni o'rganishadi.
 2. O'quvchilar o'z xatti-harakatlari uchun javobgarlikni his qilishadi.
 3. Mas'uliyatsizlikning zararli oqibatlari haqidagi tasavvurlari shakllanadi.
 4. Odamlarga yordam berishning ahamiyatini tushunib, ijobiy xatti-harakatlarini rivojlantirishadi.
 5. O'quvchilar o'zlariga va atrofdagilarga mas'uliyat bilan munosabatda bo'lishga intilishadi.
-

Metodlar:

- **Rolli o'yinlar** (Mas'uliyatni his qilish va yordam berish holatlari)
- **Blits so'rov** (Tezkor savollarga javob berish)
- **Suhbat** (Mas'uliyat va yordam berish haqida fikrlar)

- **Hikoyalar** (Mas'uliyat va yordam berishga oid hayotiy misollar)
 - **Bilimlarni mustahkamlash** (Amaliyotdagi qoidalarga asoslangan mashg'ulotlar)
-

Foydalanadigan materiallar:

- **Plakatlar:** Mas'uliyatning ahamiyati va yordam berishga oid tushunchalar, rasmlar.
 - **Kartochkalar:** Turli vaziyatlar va yordam berishga oid xolatlar.
 - **Kartinalar:** Boshqalarga yordam berish va mas'uliyatni his qilishga yordam beradigan rasmlar.
-

Dars qismlari:

1. Darsni kirish (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:** "Hammamizga ma'lumki, har birimizning hayotimizda o'z xatti-harakatlarimizga javobgarlik bor. Bu qanday javobgarlik, bunga kim javobgar? Kim menga mas'uliyat nima ekanligini aytib beradi?"
 - **Suhbat:**
 - "Mas'uliyatsizlik nimani anglatadi?"
 - "Qanday vaziyatda siz o'z xatti-harakatlaringiz uchun javobgar bo'lasiz?"

2. Mavzuni tushuntirish (10 daqiqa)

- **Mas'uliyat:**
 - **Ta'rif:** "Mas'uliyat — bu shaxsning o'z harakatlari uchun javobgarligi va boshqalarga ta'sir qiluvchi har bir qarorning oqibatlarini his etish."
 - **Misol:** "Agar siz maktabda boshqa o'quvchiga yordam bersangiz, bu sizda jamiyatga va atrofdagilarga nisbatan mas'uliyat hissini rivojlantiradi."
 - **Mas'uliyatsizlik:**

- **Ta'rif:** "Mas'uliyatsizlik — bu o'z harakatlarining oqibatlarini e'tiborga olmaslik va boshqalarga yordam berishdan bosh tortish."

- **Misol:** "Agar kimdir o'ziga yoki boshqalarga zarar yetkazsa, uning mas'uliyatsizligi odamlar bilan munosabatlariga yomon ta'sir qiladi."

- **Mas'uliyatning inson hayotidagi o'rni:**

- **Ta'rif:** "Mas'uliyat insonning o'z harakatlariga oid huquq va burchlarini tushunib, ularga amal qilishdir. Mas'uliyat insonning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi."

- **Misol:** "Agar inson mas'uliyatli bo'lsa, uning hayotida ko'p foydali o'zgarishlar bo'ladi."

- **Yordam berish:**

- **Ta'rif:** "Yordam berish — bu boshqalarning ehtiyojlariga qayg'urar va ularga qo'l keltirishga intilar."

- **Misol:** "Siz maktabda yoki o'yinda boshqa bir insonga yordam berish orqali o'zingizning o'zgalarga nisbatan mas'uliyatingizni his qilasiz."

3. Hayotiy vaziyatlar (Keys va kazuclar) (10 daqiqa)

Keys 1:

- **Holat:** "Sizning do'stingiz og'riqdan shikastlangan, ammo u yordam so'ramaydi. Nima qilish kerak?"

- **Savollar:**

1. Bu vaziyatda siz qanday xulq-atvorni namoyon etasiz?
2. Yordam berishga qanday qadam qo'yish mumkin?

Keys 2:

- **Holat:** "Sizning maqsadingiz va harakatlaringiz boshqalarga ta'sir qilmoqda. Qanday qilib, siz o'zingizning javobgarligingizni his qilasiz?"

- **Savollar:**

1. Mas'uliyatni qanday his qilish mumkin?
2. Sizda qanday qarorlar bo'ladi va ular boshqalarga ta'sir qilishi mumkin?

4. Rolli o'yinlar (10 daqiqa)

- **Rolli o‘yin 1:**
 - **Holat:** "Do‘stingiz sport musobaqasida qiyinchilikka duch kelmoqda. Nima qilish kerak?"
 - **Rollar:** O‘quvchilar hodisada ishtirok etib, yordam berish yoki mas‘uliyatni his etish kerak.

5. Blitz so‘rov (5 daqiqa)

- **Savollar:**
 1. Mas‘uliyat qanday his qilinadi?
 2. Mas‘uliyatsizlikning salbiy ta‘sirlari nimada?
 3. Biz yordam berish orqali jamiyatga qanday yaxshilik qila olamiz?

6. Darsni yakunlash (5 daqiqa)

- **O‘qituvchi:** "Biz bugun mas‘uliyat, mas‘uliyatsizlik, yordam berish va shaxsiy javobgarlik haqida o‘rgandik. Mas‘uliyatni his qilish va atrofdagilarga yordam berish har birimizning ijtimoiy mas‘uliyatimizni yanada kuchaytiradi. Har biringiz hayotda mas‘uliyatli shaxs bo‘lib, o‘zingizning xatti-harakatlaringizni kuzatib, javobgarlik hissini rivojlantiring."
 - **Suhbat:** "Qanday qilib, biz o‘z xatti-harakatlarimizni yanada nazorat qilib, yordam berishni amalga oshirishimiz mumkin?"